

1 שואלת הגמרא: וְעוֹלָה גִּזְפָּה מִנְּזֵן שְׂצָרִיךְ לזרוק דמה כנגד היסוד.
 2 משיבה הגמרא: דְּכַתְּיב (ויקרא ד כה) בדין שפיכת שיירי דם חטאת נשיא
 3 'אֵל יסוד מִזְבֵּחַ הָעֹלָה, וְתִבֵּית 'העלה' מיותרת, כי ידענו ממילא
 4 שישפוך את הדם על יסוד מזבח העולה ולא על יסוד מזבח הפנימי,
 5 כי למזבח הפנימי לא היה יסוד, אלא לְמַד עַל עוֹלַת הַזֶּבֶחַ שְׂמֵעוּנָה
 6 יְסוּד.
 7 מקשה הגמרא: אם אכן לומדים מתן דם של בכור מעשר ופסח
 8 שהוא כנגד היסוד, בגזירה שוה מעולה, מדוע איננו מודמים את מתן
 9 דם למתן דם העולה לגמרי, ונאמר אִי מָה לְהֵלֵן (בעולה), שְׁתֵּי
 10 מִתְּנוּת שְׁתֵּן אַרְבַּע – נותן על שני קרנות המזבח מלמטה שתי מתנות
 11 המתפשטות לארבע רוחות, האחת כנגד השניה באלכסון. אָף כָּאֵן
 12 במתן דם הבכור המעשר והפסח נאמר שיתן שְׁתֵּי מִתְּנוּת שְׁתֵּן
 13 אַרְבַּע, ובמשנה שנינו שדמם טעון מתנה אחת בלבד.
 14 מתרצת הגמרא: אָמַר אַבְי, אי אפשר ללמוד מעולה להצריך בכור
 15 מעשר ופסח שתי מתנות שהן ארבע, משום שאם כן, לְמָה לִי
 16 לְמַכְתָּב – מדוע כתבה התורה 'כִּבִּיב' בְּעוֹלָה, וחזרה וכתבה 'כִּבִּיב'
 17 גם בַּחֲטָאֵת הַמִּילּוּאִים. הרי אפשר היה לכתוב רק באחד מהם, וילמד
 18 חבירו ממנו, וכיון שכתבה התורה 'כִּבִּיב' הן בעולה והן בחטאת, הוּוּ
 19 שְׁנֵי כְּתוּבִין הַכָּאֵן בְּאֶחָד – הרי אלו שני פסוקים שאחד מהם מיותר,
 20 וְכָל שְׁנֵי כְּתוּבִין הַכָּאֵן בְּאֶחָד אֵין מְלַמְּדִין אָף עַל יַד גִּזְרָה שׁוּה.
 21 ומאחר שאין אנו יכולים ללמוד מעולה להצריך שתי שדן ארבע
 22 בכבור מעשר ופסח, נשאר הדין שדינם במתנה אחת בלבד.
 23 מקשה הגמרא: הַנִּיחָא – תירוץ זה נכון לְמָאן דְּאָמַר שני כתובים
 24 הבאים כאחד אֵין מְלַמְּדִין, אֲלָא לְמָאן דְּאָמַר מְלַמְּדִין, מָאִי אִיכָא
 25 לְמִימַר – מה יש לך לומר, הרי אפשר ללמוד בגזירה שוה מעולה
 26 שבכור מעשר ופסח מתנותיהם שתי שדן ארבע. מתרצת הגמרא:
 27 הוּוּ – עם ה'כִּבִּיב' האמור באשם, יש לנו שְׁלֹשָׁה כְּתוּבִים הַבָּאִים
 28 כאחד. וְשְׁלֹשָׁה נְדָאִין אֵין מְלַמְּדִין – הכל מודים שאין מלמדין.
 29 שנינו במשנה: הַבְּכוֹר נֶאֱכָל לְפָנֵיהֶם וכו', לשני ימים ולילה אחד.
 30 הגמרא מביאה ברייתא המבארת את מקור הדין שבכור נאכל לשני
 31 ימים ולילה אחד: תַּנּוּ רַבִּנּוּ, מִנְּזֵן לְבְּכוֹר שְׂמֵעָלָה לְשֵׁנֵי יָמִים וְלֵילָה
 32 אֶחָד, שְׂנַאמַר אצל קרבן בכור (במדבר יח יח), 'וּבְשָׂרָם יִהְיֶה לָךְ, בְּחֹה
 33 הַתְּנוּפָה וּבְשׂוֹק תִּימִין. הַקִּישׁוּ הַכְּתוּב אֵת הַבְּכוֹר, לְחֹה וְשׂוֹק שֵׁל
 34 שְׁלָמִים, לְלַמֶּד, מָה שְׁלָמִים נֶאֱכָלִין לְשֵׁנֵי יָמִים וְלֵילָה אֶחָד, אָף
 35 בְּכוֹר נֶאֱכָל לְשֵׁנֵי יָמִים וְלֵילָה אֶחָד.
 36 הברייתא מביאה משא ומתן בין התנאים בענין זה: וְזוּ שְׂאֵלָה נִשְׂאֵלָה
 37 לְפָנֵי חֲכָמִים בְּבָרִים בְּבִבְנָה. בִּשְׂר הַבְּכוֹר לְכַמָּה יָמִים נֶאֱכָל. נַעֲנֶה
 38 רַבִּי טַרְפוּן וְאָמַר, לְשֵׁנֵי יָמִים וְלֵילָה אֶחָד. הֵיךְ שָׁם תְּלַמְּדִי אֶחָד
 39 שְׂבָא לְבֵית הַמֶּדְרָשׁ לְפָנֵי חֲכָמִים תַּחֲלָה – תחילת הגעתו, וְרַבִּי יוֹסִי
 40 הַגִּלְגַּלִּי שָׁמוּ. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְגַּלִּי לְרַבִּי טַרְפוּן, רַבִּי, מִנְּזֵן לָךְ דִּין
 41 זֶה. אָמַר לוֹ רַבִּי טַרְפוּן, בְּנֵי, שְׁלָמִים קָרְשִׁים קָלִים, וּבְכוֹר קָרְשִׁים
 42 קָלִים, וְיֵשׁ לְלַמֶּד בְּבִנֵּי אַב וְלֹמַר, מָה שְׁלָמִים נֶאֱכָלִין לְשֵׁנֵי יָמִים
 43 וְלֵילָה אֶחָד, אָף בְּכוֹר נֶאֱכָל לְשֵׁנֵי יָמִים וְלֵילָה אֶחָד.
 44 רבי יוסי הגלילי הקשה על לימודו של רבי טרפון: אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי
 45 הַגִּלְגַּלִּי לְרַבִּי טַרְפוּן, רַבִּי, מדוע דימית בכור לשלמים ולמדת שנאכל
 46 לשני ימים ולילה אחד, והרי יש לדמותו לחטאת ואשם וללמוד
 47 שיאכל ליום ולילה. שהרי בְּכוֹר הוּא מִתְּנָה לְבָהֵן, וְחֲטָאֵת וְאָשָׁם
 48 מִתְּנָה לְבָהֵן, שְׂבִשְׂרָם נֶאֱכָל לְכַהֲנִים, מָה שְׂאֵין כֵּן שְׂלָמִים שְׂנֶאֱכָלִים
 49 לְבַעֲלֵיהֶם. ואם כן יש לדון בבנין אב ולומר, מָה חֲטָאֵת וְאָשָׁם
 50 נֶאֱכָלִים לְיוֹם וְלֵילָה בְּלַבַּד, אָף בְּכוֹר יֶאֱכָל לְיוֹם וְלֵילָה בְּלַבַּד.
 51 תירוצו של רבי טרפון: אָמַר לוֹ רַבִּי טַרְפוּן, נְדוּן בְּבִנֵּי אַב, דְּבָר
 52 (מ)תוֹף דְּבָר הַדּוּמָה לוֹ, וְנִלְמַד דְּבָר (מ)תוֹף דְּבָר הַדּוּמָה לוֹ יוֹתֵר,
 53 מָה שְׁלָמִים אֵין בָּאֵין לְכַפֵּר עַל חֲטָא, אָף בְּכוֹר אֵינוּ כָּא לְכַפֵּר עַל
 54 חֲטָא, ואינו בחטאת אלא הבאים לְכַפֵּר עַל חֲטָא. לכן יותר מתכבד
 55 ללמוד בכור משלמים, ולומר, מָה שְׁלָמִים נֶאֱכָלִים לְשֵׁנֵי יָמִים
 56 וְלֵילָה אֶחָד, אָף בְּכוֹר נֶאֱכָל לְשֵׁנֵי יָמִים וְלֵילָה אֶחָד.
 57 רבי יוסי הגלילי חזר ומקשה על דברי רבי טרפון: אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי
 58 הַגִּלְגַּלִּי, רַבִּי, אַכּוּן, נְדוּן דְּבָר מְדַבֵּר, וְיִלְמַד דְּבָר מְדַבֵּר, אַבֵּל חֲטָאֵת

59 וְאָשָׁם מִתְּנָה לְבָהֵן, וּבְכוֹר גַּם הוּא מִתְּנָה לְבָהֵן, וּבְעוֹד דְּבַר דּוּמִים
 60 הֵם, מָה חֲטָאֵת וְאָשָׁם אֵין בָּאֵין בְּנֶדֶר וְנֶדְבָה, אֵלָא רַק עַל חֲטָא, אָף
 61 בְּכוֹר אֵינוּ בֵּא בְּנֶדֶר וְנֶדְבָה, שְׁהֵי אֵין אָדָם יִכּוֹל לְהִבְיֵא קַרְבֵּן בְּכוֹר
 62 בְּנֶדֶר וְנֶדְבָה, שְׂבִכּוֹר הוּא רַק פֶּטֶר רַחַם לֵאמֹר. ומאחר דומה בכור
 63 לחטאת ואשם בשני דברים אלו, יש לדון ולומר, מָה חֲטָאֵת וְאָשָׁם
 64 נֶאֱכָלִין לְיוֹם וְלֵילָה אֶחָד, אָף בְּכוֹר נֶאֱכָל לְיוֹם וְלֵילָה אֶחָד.
 65 רבי עקיבא ענה לרבי יוסי הגלילי במקומו של רבי טרפון: קָפִין רַבִּי
 66 עֲקִיבָא לְתוֹךְ הַדְּבָרִים, וְנִסְתַּלַּק [–נשתתק] רַבִּי טַרְפוּן, שְׂלָא הִיתָה
 67 לוֹ תְּשׁוּבָה. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, הֲרֵי הוּא אוֹמַר 'וּבְשָׂרָם יִהְיֶה לָךְ
 68 כְּחֹה הַתְּנוּפָה וּבְשׂוֹק תִּימִין, הַקִּישׁוּן הַכְּתוּב אֵת הַבְּכוֹר, לְחֹה וְשׂוֹק
 69 שֵׁל שְׁלָמִים. ולומדים אנו מן ההיקש ולא בבנין אב, מָה שְׁלָמִים, וְחֹה
 70 וְשׂוֹק שְׂלָהֶם, נֶאֱכָלִין לְשֵׁנֵי יָמִים וְלֵילָה אֶחָד, אָף בְּכוֹר נֶאֱכָל לְשֵׁנֵי
 71 יָמִים וְלֵילָה אֶחָד. ואין אנו לומדים מבנין אב שיכול אתה להשיב
 72 שנלמד בבנין אב מחטאת ואשם שדומים יותר, שהרי אין משיבין על
 73 ההיקש.
 74 רבי יוסי הגלילי הקשה גם על דברי רבי עקיבא: אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי
 75 הַגִּלְגַּלִּי, הַקִּישְׁתוּ לְחֹה וְשׂוֹק שֵׁל שְׁלָמִים, וְאֵינוּ מְקִישׁוּ לְחֹה וְשׂוֹק
 76 שֵׁל תוֹרָה – אכן התורה הקישה בפסוק 'כְּחֹה הַתְּנוּפָה וּבְשׂוֹק תִּימִין
 77 לָךְ יִהְיֶה' אֵת הַבְּכוֹר לְחֹה וְשׂוֹק, אַבֵּל הַכְּתוּב לֹא פִּירַשׁ לֵאמֹר חֹה
 78 וְשׂוֹק הַקִּישׁוּ, הָאֵם לְשַׁלְמִים, וְאֵין לְתוֹרָה. וכיון שלא נפרש, עלינו
 79 לְהַחֲמִיר, וְלְהַקִּישׁוּ לְקַרְבֵּן תוֹרָה שְׂמֵנָה מוּעָט, וְלֹמַר, מָה תוֹרָה
 80 נֶאֱכָלֵת לְיוֹם וְלֵילָה אָף בְּכוֹר נֶאֱכָל לְיוֹם וְלֵילָה.
 81 רבי עקיבא ענה תירוץ אחר לרבי יוסי הגלילי: אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא,
 82 אַמְנַם דְּחִית אֵת הַהִיקֵשׁ, אַבֵּל יֵשׁ לָנוּ מְקָרָא מִיּוֹתֵר אַצֵּל בְּכוֹר, שְׂמֵנָה
 83 נִלְמַד שֶׁהַבְּכוֹר נֶאֱכָל לְשֵׁנֵי יָמִים וְלֵילָה אֶחָד. הֲרֵי הוּא אוֹמַר,
 84 'וּבְשָׂרָם יִהְיֶה לָךְ, שְׂאֵין תְּלַמְּדוּ לֹמַר – שְׂמִיּוֹתֵר מָה שְׂנֵאמַר לָךְ
 85 יִהְיֶה, וְיָמָה תְּלַמְּדוּ לֹמַר לָךְ יִהְיֶה'. אֵלָא שְׂהוֹסִיף הַכְּתוּב הַזֶּה
 86 אֶחָרֵת נוֹסֵף לוֹ שְׂלַמְדָנוּ מִן הַהִיקֵשׁ, בְּבְכוֹר. ולכן גם אם יש ללמוד
 87 מתורה שהבכור נאכל ליום ולילה בלבד, הרי בתיבות לך יהיה'
 88 הוסיף הכתוב יום נוסף לאכילת הבכור, והרי הוא נאכל לשני ימים
 89 ולילה אחד.
 90 רבי ישמעאל סובר כתירוץ הראשון של רבי עקיבא, ודוחה את
 91 תירוצו האחרון: וּבְשָׂנַאמְרוּ הַדְּבָרִים לְפָנֵי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל, אָמַר לְהֵן,
 92 לְתַלְמִידִים, צָאוּ וְאָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָא, טְעִיתָה, בְּמָה שְׁחֹזַרְתָּ בך,
 93 הַדּוּדִית לְרַבִּי יוֹסִי הַגִּלְגַּלִּי שֵׁישׁ לְהַקִּישׁם לְחֹה וְשׂוֹק שֵׁל תוֹרָה וְלֹא
 94 לְשַׁלְמִים. שהרי תוֹרָה עֲצַמָה מְהִיבָן לְמָדָה שְׂחֹה וְשׂוֹק שְׂלָה נִיתֵן
 95 לְכַהֵן, מְשְׁלָמִים – מָה שֶׁהַקִּישָׁה הַכְּתוּב לְשַׁלְמִים, כְּמוּ שְׂכַתּוּב (ויקרא
 96 טז) 'וְזֹאת תוֹרַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר יִקְרִיב לָהּ, אִם עַל תוֹרָה יִקְרִיבֵנוּ'.
 97 [וכי] דְּבָר הַלְּמַד בְּהִיקֵשׁ [–חזה ושוק של תודה], חֹזֵר וּמְלַמֵּד
 98 בְּהִיקֵשׁ לְבְכוֹר שִׂיאֵכָל לְיוֹם וְלֵילָה, וְהֵרִי שְׂנֵינוּ לְעִיל (מט) שְׂאֵינוּ חֹזֵר
 99 וּמְלַמֵּד. הָא אֵין עֲלֵיךְ רַבִּי עֲקִיבָא, לִידוּן בְּלִשׁוֹן אֶחָדוֹן שְׂבו הַדּוּדִית
 100 לְרַבִּי יוֹסִי הַגִּלְגַּלִּי שֵׁישׁ לְהַקִּישׁ אֵת הַבְּכוֹר לְתוֹרָה וְלֹא לְשַׁלְמִים, אֲלָא
 101 בְּלִשׁוֹן רֵאשׁוֹן, שְׂבו הַשְּׁבַת לְרַבִּי יוֹסִי הַגִּלְגַּלִּי שֵׁישׁ לְהַקִּישׁ אֵת הַבְּכוֹר
 102 לְשַׁלְמִים שִׂיאֵכָל כְּמוֹתָם לְשֵׁנֵי יָמִים וְלֵילָה.
 103 הגמרא מבררת את המחלוקת של רבי ישמעאל ורבי עקיבא בפירוש
 104 הפסוק לך יהיה'. שואלת הגמרא: וְרַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל הָאֵי לָךְ יִהְיֶה מָאִי
 105 עֲבִיד לִיה – מאחר ולומד הוא מההיקש לשלמים שבכור נאכל לשני
 106 ימים ולילה אחד, מָה דוּרַשׁ מִפְּסוּק לָךְ יִהְיֶה. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא:
 107 שְׂפִסּוֹק זֶה לְיִמַד עַל בְּכוֹר בְּעַל מוֹם שְׂאָף הוּא מִתְּנָה לְבָהֵן, שְׂלָא
 108 מְצִינּוּ לוֹ לְיִמַד בְּכָל הַתְּנוּחָה אֵלָא מִיִּתּוֹר זֶה שֵׁל לָךְ יִהְיֶה'.
 109 שואלת הגמרא: וְרַבִּי עֲקִיבָא הַלּוּמַד בְּעַל מוֹם לָךְ יִהְיֶה שֶׁהַבְּכוֹר
 110 נֶאֱכָל לְשֵׁנֵי יָמִים וְלֵילָה, מִנְּזֵן לוֹ שְׂבִכּוֹר בְּעַל מוֹם נִיתֵן לְכַהֵן. מְשִׁיבָה
 111 הַגְּמָרָא: לָיִה לִיה מָמָה שְׂנֵאמַר (במדבר יח יח) 'וּבְשָׂרָם יִהְיֶה לָךְ בְּלִשׁוֹן
 112 רִבִּים, וּמִשְׁמַע שֵׁישׁ שְׂנֵי בְּכוֹרִים הַנִּתְּנִים לְכַהֵן, חַד תָּם וְחַד בְּעַל
 113 מוֹם.
 114 שואלת הגמרא: וְרַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל הַלּוּמַד מִלָּךְ יִהְיֶה שְׂבִכּוֹר בְּעַל מוֹם
 115 נִיתֵן לְכַהֵן, מָה הוּא דוּרַשׁ מִבְּשָׂרָם הַנֵּאמַר בְּלִשׁוֹן רִבִּים. מְשִׁיבָה
 116 הַגְּמָרָא: מְבַשְּׂרָם דְּהַנֶּדֶר בְּכוֹרוֹת קָאמַר – הַכְּתוּב 'וּבְשָׂרָם יִהְיֶה לָךְ'

המשך ביאור למס' זבחים ליום חמישי עמ' א

1 הוא המשך לפסוק שלפניו 'אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז'.
 2 שעל בכורות אלה אומר הכתוב שאחריו בלשון רבים 'זבשרם יהיה
 3 לך', והפסוק נקרא כפשוטו, ואין כאן שום ריבוי.

4 הגמרא מבארת את מחלוקתם של רבי ישמעאל ורבי עקיבא בדבר
 5 הלמד בהיקש אם חוזר ומלמד בהיקש: **בְּטָא קְטִיפְלָגִי** - במה
 6 חולקים רבי ישמעאל ורבי עקיבא, ומדוע הודה רבי עקיבא שאפשר
 7 ללמוד בכור מתודה, הרי בודאי מודה רבי עקיבא שדבר הלמד
 8 בהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש כמו ששנינו בגמרא לעיל (טז). **מָר**
 9 [רבי ישמעאל] **סָבַר, הֵימְנוּ** - הלכה הכתובה בו, **וְדָבָר אַחֵר** -
 10 הלכה הנוהגת בו הנלמדת בהיקש, **הֵנִי הֵיכָשׁ** ואינו חוזר ומלמד,
 11 ולכן, אף שזמן אכילת התודה מפורשת בכתוב (ויקרא טז טז), אולם כיון
 12 שנתנית חזה ושוק לכהנים אינה מפורשת בה, ונלמדת בהיקש
 13 משלמים, אינה חוזרת ומלמדת לבכור. משום שרבי ישמעאל סובר
 14 שגם זה בכלל 'דבר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש', שהרי
 15 ללא ההיקש של תודה לשלמים לענין חזה ושוק, לא היינו יכולים
 16 ללמוד בכור מתודה. **וּמָר** [רבי עקיבא] **סָבַר, לֹא הֵנִי הֵיכָשׁ** - שכיון
 17 שמה שאנו באים ללמוד מתודה, הוא זמן אכילת הבכור ליום ולילה,
 18 והוא דבר שמפורש בתודה עצמה, לכן אין זה כדבר הנלמד בהיקש
 19 שאינו חוזר ומלמד בהיקש.

20 הגמרא מקשה על רבי ישמעאל מהיקש הכתוב בהזאות פר ושעיר
 21 של יום הכיפורים. שואלת הגמרא: **בְּשִׁלְטָא לְטָאן דְּאָמַר** [רבי
 22 עקיבא] ש'הימנו ודבר אחר' **לֹא הֵנִי הֵיכָשׁ**, וחוזר ומלמד בהיקש,
 23 **הֵינִי דְּבָתִּיב** בהזאות הדם ביום הכיפורים (ויקרא טז טז) **וְכֵן יַעֲשֶׂה**
 24 **לְאֵהֱל מוֹעֵד**, שבא ללמדנו, שבא לשלם **שְׂמֹנֶה** הכהן גדול **לְפָנָי וּלְפָנֵים**

25 [-בקודש הקדשים] ביום הכיפורים, **אַחַת לְמַעְלָה**, על פני הכפורת
 26 הנלמד בהיקש פר לשעיר, שבו מפורש שיש ליתן אחת למעלה,
 27 **וְשִׁבְעָה לְטָטָה** לפני הכפורת, שמפורש בפסוק, **מִדָּם הַפָּר. כֶּדֶן** [-אחת
 28 למעלה ושבע למטה] **מִזֶּה** מדם הפר גם **כִּהְיִכַל**, שנאמר 'וכן יעשה
 29 לאהל מועד'. **וּבְשֵׁם שְׂמֹנֶה לְפָנָי וּלְפָנֵים אַחַת לְמַעְלָה וְשִׁבְעָה לְטָטָה**
 30 **מִדָּם הַשְּׂעִיר**, אחת למעלה שפירש בו הכתוב 'וזהו אתו', ושבע
 31 למטה שנלמד בהיקש שעיר לפר, **כֶּדֶן מִזֶּה כִּהְיִכַל**. הרי מבואר, שאף
 32 שמנין ההזאות למדנו על ידי היקש פר ושעיר זה מזה, ניתן לחזור
 33 וללמוד מנין הזאותיהם בהיכל ממנין הזאותיהם בקודש הקדשים,
 34 וזה נחשב להיקש ממנו [-מנין הזאותיהם המפורשים בהם] ודבר אחר
 35 [-ממה שלמדו כל אחד ואחד מחבירו]. ומבואר בזה כדעת רבי
 36 עקיבא שסובר שדבר הלמד ממנו ודבר אחר חוזר ומלמד בהיקש.
 37 **אֵלָא לְטָאן דְּאָמַר** [רבי ישמעאל] שדבר הלמד בהיקש ממנו ומדבר
 38 אחר, **הֵנִי הֵיכָשׁ**, ואינו חוזר ומלמד בהיקש, **מָאִי אֵיכָא לְטִימָר** - איך
 39 נוכל ליישב לדעתו את הלימוד הזה שלומדים בהיקש מנין ההזאות
 40 בהיכל ממנין ההזאות בקודש הקדשים, בעוד שמנין ההזאות בקודש
 41 הקדשים עצמו נלמד בהיקש של פר ושעיר זה לזה.

42 מתרצת הגמרא: **מְקוֹמוֹת הוּא דְּגָמְרִי מְהֵרָדִי** - שלא הוקשו הזאות
 43 הפר והשעיר בהיכל להזאותיהם בקודש הקדשים, שאילו כך, היה
 44 זה לימוד בהיקש מדבר שהוא עצמו נלמד בהיקש. אלא לומדים אנו
 45 מקומות זה מזה, כלומר, הזאות ההיכל מהזאות קודש הקדשים, וזו
 46 היא צורת היקש חדש, ואינו חזרה של לימוד בהיקש דבר שכבר
 47 נלמד בעצמו מהיקש.

40 הִיקָשׁ, מֵאֵי אִיכָא לְמִיר – כִּיצַד נוּכַל לְלַמּוֹד שִׁיעוּרֵם שֶׁל לַחֲמֵי
 41 הַמְצֵה מִלַּחֲמֵי הַחֲמִץ, הֲרִי הַלִּימוּד הַזֶּה בַּחֲלֻקוֹ נִלְמַד מִדַּבֵּר הַלְמוֹד
 42 בְּדִיקָשׁ שֶׁל לַחֲמֵי תוֹדָה לִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְלִרְבִּי יִשְׁמַעֵאל דָּבַר הַנִּלְמוֹד
 43 מִמֶּנּוּ וְדַבֵּר אַחַר אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְלַמֵּד בְּדִיקָשׁ.
 44 מִתְרַצָּה הַגְּמָרָא: הַתִּיבָה 'תְּבִיאָו' הַכְּתוּבָה בִּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם, יְתִירָא הֵיא,
 45 שְׁהִיא יִכּוֹל לְכַתּוֹב 'וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לָהּ'. וְלִכְךָ הֲרִי הֵיא
 46 כֵּאלֹו כְּתוּבָה בִּפְיִירוֹשׁ בִּלְחֲמֵי תוֹדָה עֲצָמָם, שִׁיעוּרֵם עֶשְׂרוֹן לַחֲלָה
 47 כְּמוֹ בִּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם. וּמִכִּיּוֹן שִׁיעוּר עֶשְׂרוֹן לַחֲלָה כְּתוּב בִּלְחֲמֵי תוֹדָה
 48 הַבָּאִים חֲמִץ עֲצָמָם, אִפְשָׁר לְלַמּוֹד מֵהֶם לְלַחֲמֵי תוֹדָה הַבָּאִים מִצֵּה.
 49 שְׁנֵי בַּמְשֻׁנָּה: הַפְּסָח אֵינוֹ נֶאֱכָל אֵלָא עַד חֲצוֹת. הַגְּמָרָא מְבַרֵּר מִי
 50 הוּא הַתְּנָא שֶׁל מִשְׁנֵתֵינוּ: מֵאֵן תְּנָא – מִי הוּא הַתְּנָא בַּמְשֻׁנָּה, אָמַר
 51 רַב יוֹסֵף, רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הֵיא, דְּתַנְיָא, רַבִּי אֱלֶעָזָר [בֶּן עֲזַרְיָה]
 52 אָמַר, נֶאֱמַר בָּאן, בַּפְּסָח מִצְרַיִם (שְׁמוֹת יב ח) וְאָכְלוּ אֶת הַבְּשָׂר בְּלִילָה
 53 [הַזֹּה], וְנֶאֱמַר לְהֵלֵךְ (שִׁם יב יא) בְּמִכְתָּב בְּכוֹרוֹת וְעִבְדִּיתִי בְּאָרְצֵי מִצְרַיִם
 54 בְּלִילָה הַזֹּה, מָה לְהֵלֵךְ עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה, שְׁהֵרִי מִכְתָּב בְּכוֹרוֹת הֵיטָה
 55 בַּחֲצִי הַלַּיְלָה (שִׁם יב כט), אָף בָּאן [–] וְעַנְיָן אֲכִילַת הַפְּסָח עַד חֲצוֹת
 56 הַלַּיְלָה. אָמַר לִיה רַבִּי עֲקִיבָא, וְהֵלָא כִּבְרַךְ נֶאֱמַר (שִׁם פְּסוּק יא)
 57 וְאָכְלִתֶם אוֹתוֹ בַּחֲפֹזִין, וּמִשְׁמַע שֵׁשׁ לֹאכּוֹל אֶת הַפְּסָח עַד שְׁעַת
 58 תְּפֹזִין, כְּשֶׁהֵאִיר הַיּוֹם, שְׁהֵרִי נֶאֱמַר (שִׁם פְּסוּק כב) וְאִתֶּם לֹא תִצְאוּ אִישׁ
 59 מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֶּקֶר. אִם בֶּן מָה תִּלְמוּד לִזְמַר בְּלִילָה הַזֹּה, שִׁיבּוֹל
 60 הֵייתִי לוֹמֵר שִׁיחָא קֶרֶב הַפְּסָח כְּכֹל תְּקַדְּשִׁים הַנְּאֻכְלִים בְּיּוֹם
 61 שֶׁשָּׁחֲטוּ אוֹתָם, וְהֵיא נֹאכַל גַּם בְּיּוֹם י"ד נִיסָן, תִּלְמוּד לִזְמַר בְּלִילָה,
 62 בְּלִילָה יְהֵא נֶאֱכָל וְאֵינוֹ נֶאֱכָל בְּיּוֹם. וּמִשְׁנֵתֵינוּ כְּרַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן
 63 עֲזַרְיָה שְׁאִין הַפְּסָח נֹאכַל אֵלָא עַד חֲצוֹת. כִּיּוֹן וְלִרְבִּי עֲקִיבָא נֹאכַל
 64 הַפְּסָח עַד הַבֶּקֶר.
 65 שׁוֹאֵלַת הַגְּמָרָא: אָמַר לִיה אַבְיִי לְרַב יוֹסֵף, וּמֵמָא – וּמִנֵּן דְּרַבִּי
 66 אֱלֶעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הֵיא מִשְׁנֵתֵינוּ, וְדִאֲוִרְיָתָא – וְכוּונַת הַתְּנָא, שְׁמֵן
 67 הַתּוֹרָה אִין הַפְּסָח נֹאכַל אֵלָא עַד חֲצוֹת. דְּלָמָא – אוֹלֵי כּוּונַת הַמְשֻׁנָּה
 68 שֶׁהַפְּסָח אֵינוֹ נֹאכַל אֵלָא עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה, מְדַרְבְּנָן, כְּשֶׁאֵר כֹּל
 69 הַקְּרַבּוֹת שֶׁנֹּאכְלִים רַק עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה, אָף שׁוֹמְנֵם מִן הַתּוֹרָה עַד
 70 הַבֶּקֶר (לַעֲלֵי גג), וְכַדִּי לְהַרְחִיק אֶת הָאָדָם מִן הַעֲבִירָה. שְׁלֹא יִמְתִּין עִם
 71 אֲכִילָתוֹ עַד הַבּוֹקֵר וַיִּכְשַׁל בְּאֲכִילַת נוֹתֵר, גּוֹזֵר שִׁיאַכְלוּ רַק עַד חֲצוֹת
 72 הַלַּיְלָה.
 73 מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: אִם בֶּן, מֵאֵי אֵלָא עַד חֲצוֹת – מְדוּעָה שִׁינָה הַתְּנָא
 74 לְשׁוֹנוֹ שֶׁשֵּׁנָה בְּכֹל הַמְשֻׁנּוֹת הַמְדַבְּרוֹת בְּקַרְבּוֹת הַנֹּאכְלִים מִן הַתּוֹרָה
 75 עַד הַבּוֹקֵר, שְׁנֵקֵט אֲצֵלֵם בְּלִשׁוֹן 'עַד חֲצוֹת', וְכֹאֵן נִקֵּט 'אֵלָא עַד
 76 חֲצוֹת'. [אֵלָא] בִּי הֵתָם – כְּמוֹ שֶׁאֵר הַדְּבָרִים הַמוּבָאִים בַּמְשֻׁנָּה 'אֵלָא
 77 לְמַנְיִין' אֵלָא צִלִּי, מָה הֵתָם מְדִאֲוִרְיָתָא, אָף בָּאן נְמִי – מִה שֶׁשֵּׁנָה
 78 הַתְּנָא 'אֵלָא עַד חֲצוֹת', מְדִאֲוִרְיָתָא וְכַרְבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה.

1 הגמרא מתרצת תירוץ אחר: ואִיכָּעִית אִיכָּא – אם תרצה תוכל
 2 ליישב זאת כך, שאת ההיקש חוץ [–היכול] מִפְּנִים [–קודש הקדשים],
 3 כְּחֵד וְיִמְנָא נְמִי – אגב שניתן ללמוד בהיקש שהוקש חוץ לפנים את
 4 הזאות הפר והשעיר המפורשות בהם בפנים, שהם שבע הזאות
 5 למטה מהפר, והזאה אחת למעלה מהשעיר, שלימוד זה אינו היקש
 6 מהיקש. כך ניתן ללמוד באותו היקש בבת אחת, גם הזאות הנלמדות
 7 בפנים בהיקש, שהם הזאה אחת למעלה מהפר, ושבע הזאות למטה
 8 מהשעיר. ולא אמר רבי ישמעאל שאי אפשר ללמוד בכור מתורה
 9 לענין זמן אכילתו, רק משום שההיקש הוא לא לתורה עצמה אלא
 10 לחזה ושוק שלה הנלמדת בהיקש לשלמים.
 11 הגמרא מקשה קושיא נוספת על רבי ישמעאל הסובר שהימנו דבר
 12 אחר אינו מלמד בהיקש: בְּשִׁלְמָא לְמֵאֵן דְּאָמַר [–רבי עקיבא] [לֹא]
 13 הָוִי הִיקָשׁ, הֵיינו דְּכִתְיִב בִּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם הַקְּרִיבִים בִּשְׁבוּעוֹת (ויקרא כג
 14 יא) 'מִמּוֹשְׁבוֹתֵיכֶם תְּבִיאֹו לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתֵּים שְׁנֵי עֶשְׂרִינִים, סֵלֶת
 15 תְּהִינָה חֲמִץ תֹּאפִינָה'. שְׁאִין תִּלְמוּד לִזְמַר 'תְּבִיאֹו' – הַתִּיבָה
 16 'תְּבִיאֹו' מִיּוֹתֵר לְכֹאֲרוּהָ, שְׁהִיא יִכּוֹל לְהִיּוֹת כְּתוּב, וְהִקְרַבְתֶּם
 17 מִנְחָה חֲדָשָׁה לָהּ, מִמּוֹשְׁבוֹתֵיכֶם לֶחֶם תְּנוּפָה. וְמָה תִּלְמוּד לִזְמַר
 18 'תְּבִיאֹו'. בְּתִיבָה זֹו הוֹקֵשׁוּ שְׁתֵּי הַלֶּחֶם לַחֲמִץ שְׁבִלְחֲמֵי תוֹדָה, שְׁבֵל
 19 קֶרֶבן חֲמִץ שְׁאֵתָה מִבֵּיא מִמְקוֹם (לְמִקְוֵם) אַחֵר, כְּגוֹן עֶשְׂרָה חֲלוֹת
 20 חֲמִץ שְׁבִלְחֲמֵי תוֹדָה, הָרִי הוּא כְּוָה – שִׁיעוּרוֹ כְּתוּב בְּתוֹךְ הַלֶּחֶם, מָה
 21 לְהֵלֵךְ – שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, עֶשְׂרוֹן לְחֲלָה, שְׁהֵרִי כְּתוּב בְּתוֹךְ שְׁנֵי
 22 עֶשְׂרוֹנִים, וְהֵן שְׁתֵּי חֲלוֹת, נִמְצָא שְׁכַל חֲלָה שִׁיעוּרָה עֶשְׂרוֹן. אָף בָּאן
 23 בִּלְחֲמֵי תוֹדָה, עֶשְׂרוֹן לְחֲלָה, וּמִכִּיּוֹן שֶׁמְבִיא עֶשְׂרָה חֲלוֹת, מְבִיא
 24 עֶשְׂרֵי עֶשְׂרוֹנִים.
 25 שׁוֹאֵלַת הַבְּרִייתָא אוֹלֵי נְדִירוֹשׁ בְּאוֹפֵן אַחֵר אֶת הַהִיקָשׁ שֶׁל לַחֲמֵי
 26 תוֹדָה לִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְנֶאֱמַר כֵּן: אִי מָה לְהֵלֵךְ בִּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם, מְבִיא בְּסָךְ
 27 הַכֹּל שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים, אָף בָּאן בִּלְחֲמֵי תוֹדָה יִבִּיא בְּסָךְ הַכֹּל שְׁנֵי
 28 עֶשְׂרוֹנִים לְכֹל עֶשְׂרֵת הַחֲלוֹת בִּיחַד, וְיִמְצָא שְׁכַל אַחַת מֵהַחֲלוֹת
 29 שִׁיעוּרָה חֲמִישִׁית הָעֶשְׂרוֹן. מְשִׁיבָה הַבְּרִייתָא: תִּלְמוּד לִזְמַר 'תְּהִינָה'
 30 – מְדִיידִד הַכְּפֹלָה הַמִּיּוֹתֵרַת בְּתִיבַת 'תְּהִינָה' הַכְּתוּבָה בִּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם
 31 לְמַדְנָו הַכְּתוּב, שִׁיעוּר הַתּוֹרָה עֶשְׂרָה עֶשְׂרוֹנִים.
 32 מְבַרֵּרַת הַגְּמָרָא שִׁיעוּר חֲלוֹת הַבָּאוֹת מִצֵּה בִּלְחֲמֵי תוֹדָה: וְלְמַדְנָו
 33 שֶׁמְבִיא עֶשְׂרָה עֶשְׂרוֹנִים לְחֵמִין – לְמִין הַלֶּחֶם בִּלְחֲמֵי תוֹדָה הַבָּא חֲמִץ.
 34 עֶשְׂרָה עֶשְׂרוֹנִים לְמִצָּה – לְכֹל שְׁלֹשֶׁת מִינֵי הַלֶּחֶם הַבָּאִים מִצֵּה בִּיחַד
 35 מְנִיין, תִּלְמוּד לִזְמַר (ויקרא א'י) 'עַל חֲלֹת לֶחֶם חֲמִין', הִקִּישׁ הַכְּתוּב אֶת
 36 שְׁלֹשֶׁת מִינֵי לַחֲמֵי הַמְצֵה לְלַחֲמֵי הַחֲמִץ, וְאִמַר, כְּנִגְדִּי שִׁיעוּר כֹּל לַחֲמֵי
 37 הַחֲמִין, שְׁהֵם עֶשְׂרָה עֶשְׂרוֹנִים, הִבָּא אֶת כֹּל שְׁלֹשֶׁת מִינֵי לַחֲמֵי הַמְצָה
 38 שְׁהֵם שְׁלוּשִׁים לַחֲמִים. נִמְצָא, שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנוֹת וְשִׁלִּישׁ לְכֹל מִין
 39 מְשֻׁלֶּשֶׁת מִינֵי הַמְצָה. אֵלָא לְמֵאֵן דְּאָמַר [–רבי ישמעאל] [לֹא] הָוִי

הדרן עלך איזהו מקומן

המשך מעמוד קסה

12 קלים. והטעם שצריך לזה ריבוי מהפסוק, הוא משום שבלא הריבוי
 13 היינו למדים מקל וחומר להיפך, שהצפון פסול לשחיטת קדשים
 14 קלים. שִׁיבּוֹל הֵייתִי לוֹמֵר, וְהֵלָא דִין [–קל וחומר] הוּא שְׁצִפּוֹן פְּסוּל
 15 לְשַׁחֲטָה קְדָשִׁים קְלִים, וְמָה קְדָשִׁים קְלִים שְׁהוֹבְשָׁרוּ לְהִישַׁחֲטָה כְּכֹל
 16 הַרוֹחוֹת, אָף עַל פִּי כֵן לֹא הוֹבְשָׁר מְקוּמָן [–שאר רוחות העזרה] אֲצֵל
 17 קְדָשִׁי קְדָשִׁים, שְׁהֵרִי קְדָשִׁי קְדָשִׁים אֵינֵם נִשְׁחָטִים בְּכֹל מְקוֹם בְּעוֹרָה,
 18 אֵלָא בְּצִפּוֹן בִּלְבַד. קְדָשִׁי קְדָשִׁים שְׁלֹא הוֹבְשָׁרוּ לְהִישַׁחֲטָה אֵלָא
 19 בְּצִפּוֹן, אֵינוֹ דִין שְׁלֹא הוֹבְשָׁר מְקוּמָן [–הצפון]. אֲצֵל קְדָשִׁים קְלִים.
 20 וּמִקַּל וְחוֹמֵר זֶה הֵיינו לְמַדִּים שֶׁהַצִּפּוֹן פְּסוּל לְשַׁחֲטָה קְדָשִׁים קְלִים.
 21 תִּלְמוּד לִזְמַר – לְפִיכֵךְ נֶאֱמַרו שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים אֵלוֹ, דְּהֵיינו [וְשִׁחְטוּ]
 22 פְּתַח אֹהֶל מוֹעֵד, וְשִׁחְטוּ אוֹתוֹ לְפָנַי אֹהֶל מוֹעֵד, וְשִׁחְטוּ אוֹתוֹ לְפָנַי
 23 אֹהֶל מוֹעֵד, לְמַדְנָו שֶׁשַׁחֲטָה קְדָשִׁים קְלִים כְּשִׁירָה בְּצִפּוֹן.

1 הברייתא דנה האם שחיטת קדשים קלים כשירה אף בצפון: מוסיפה
 2 הברייתא לבאר, לאחר שלמדנו להכשיר את כל רוחות העזרה
 3 לשחיטת קדשים קלים, יש ללמוד קל וחומר להכשיר גם את הצפון.
 4 וכך הוא הקל וחומר, ומה קדשי קדשים שלא הובשרו להישחט
 5 בכל הרוחות שבעזרה, ואף על פי כן הובשרו להישחט בצפון,
 6 קדשים קלים שהובשרו להישחט בכל הרוחות, אינו דין שהובשרו
 7 להישחט בצפון.
 8 הברייתא מביאה דעה החולקת, שלמדים דבר זה ממקום אחר: רַבִּי
 9 אֱלֶעָזָר אָמַר, דִּין זֶה וְשַׁחֲטָה קְדָשִׁים קְלִים כְּשִׁירָה בְּצִפּוֹן, לֹא
 10 נִלְמַד מִקַּל וְחוֹמֵר, אֵלָא מִרִּיבּוּי הַפְּסוּק. שְׁלֹא נֶאֱמַר הַכְּתוּב – אַחַד
 11 מִן הַכְּתוּבִים הַלָּלוּ, אֵלָא בְּשִׁבּוֹל לְהַכְשִׁיר אֶת הַצִּפּוֹן לְשַׁחֲטָה קְדָשִׁים